

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

BİLECİK İNHİSAR BELEDİYESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	8
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	8
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	9
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	11
7. DENETİM BULGULARI	11

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	2
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	3
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	4
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	5
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	6
Tablo 8: Amortisman Ayrılmayan Maddi Duran Varlıklar	13
Tablo 9: Kayıtlı Değerinden Fazla Amortisman Ayrılan Maddi Duran Varlıklar	14
Tablo 10: Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü İle Yapılan Alım ve Yapım İşlerinde Ödenek Sınırı Aşımı	22
Tablo 11: Gelir Tahsilat Oranları	24

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
kVA	Kilo Volt Amper
MKE AŞ	Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Haklar Hesabına Kaydedilmeyen Alımların Bulunması
2. Amortisman Kayıt İşlemlerinde Hatalı Uygulamaların Olması
3. Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması
4. İdareye Gönderilen Su Tahlil ve Analiz Ücretlerinin Muhasebe Kaydının Yapılmaması ve Bu Ücretlerin Ödenmemesi

B. Diğer Bulgular

1. Emlak Vergisi Matrahı ve Vergi Değeri Hesabında Hatalı Uygulamalar Bulunması
2. Hurdaya Ayırma İşlemlerinde Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına Gerekli Kayıtların Yapılmaması
3. Emlak Vergisinde Binaların İnşaat Sınıfı ile İnşaat Türünün Hatalı Tespit Edilmesi
4. Parasal Limitler Dahilinde Yapılan Alımlarda Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması
5. Gelir Tahsilat Oranının Düşük Düzeyde Olması
6. Banka Hesaplarında Bulunan Nakdin Nemalandırılmaması
7. Kasa İşlemlerinin Mevzuat Hükümlerine Uygun Olarak Yerine Getirilmemesi ve Kasa Hesabının Kullanılmaması
8. İmtiyaz Yoluyla Devredilen Katı Atık Hizmetlerine Yönelik Takip ve Kontrol Mekanizmasının Kurulmaması
9. Doğrudan Temin ile Yapılan Alımlarda Hatalı Uygulamalar Bulunması
10. Yevmiye Defteri Kayıtlarında Çeşitli Hatalar Yapılması
11. Hurda Malzemelerin İhale Yoluyla Satılması

12. Bina İnşaat ve Yapı Kullanma İzin Harçlarının Mevzuatta Öngörülenden Fazla Tahsil Edilmesi

13. Tarife Cetvelinde Bazı Harçların Mevzuatta Öngörülen Azami Tutarların Üzerinde Belirlenmesi

14. İdare Tarafından Kiraya Verilen İş Yerlerinin Bazıları İçin Çevre Temizlik Vergisi ile İlan ve Reklam Vergisinin Tahakkuk Ettirilmemesi

15. Harç Gelirlerinden Bazılarının Peşin Tahsil edilmemesi

16. Maliyet Esası Gözetilerek Atıksu Tarifesi Belirlenmemesi

17. Toplanan Katı Atık Gelirlerinin Katı Atık Hizmetleri İçin Oluşan Maliyeti Karşılamaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

İnhisar Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanun'da kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'da Belediye organları; Belediye Meclisi, Belediye Encümeni ve Belediye Başkanı olarak öngörülmüştür.

İnhisar Belediyesinin karar organı olan İnhisar Belediye Meclisi, Belediye Başkanı ve 9 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde fen işleri ile zabıta ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır.

İnhisar Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı birim belirlenmemiştir.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur ve işçiler çalıştırılmaktadır. Belediye personeline ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	29	6
Sözleşmeli Personel	-	-
Kadrolu İşçi	15	7
Toplam	44	13
375 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	-

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli

idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda İnhisar Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

İnhisar Belediyesinin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Ek Bütçe (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01- Personel Giderleri	0,00	5.200.000,00	6.000.000,00	0,00	11.200.000,00	9.807.309,55	1.392.690,45	0,00
				0,00				
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	600.000,00	250.000,00	0,00	850.000,00	811.289,79	38.710,21	0,00
				0,00				
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	7.050.000,00	1.500.000,00	384.743,34	8.491.130,00	8.263.202,60	227.927,40	0,00
				443.613,34				
04- Faiz Giderleri	0,00	110.000,00	600.000,00	0,00	710.000,00	686.792,05	23.207,95	0,00
05- Cari Transferler	0,00	40.000,00	40.000,00	0,00	80.000,00	50.289,71	29.710,29	0,00
				0,00				
06- Sermaye Giderleri	0,00	1.490.000,00	2.010.000,00	1.058.870,00	3.558.870,00	3.208.870,00	350.000,00	0,00
				1.000.000,00				
07- Sermaye Transferleri	0,00	10.000,00	0,00	0,00	10.000,00	0,00	10.000,00	0,00
08- Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenek	0,00	500.000,00	0,00	0,00	500.000,00	0,00	500.000,00	00,00
				0,00				
Toplam	0,00	15.000.000,00	10.400.000,00	1.443.613,34 1.443.613,34	25.400.000,00	22.827.753,70	2.572.246,30	0,00

İnhisar Belediyesinin 2024 mali yılı bütçesi ile 15.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup, 10.400.000,00 TL ek bütçe ile birlikte 2024 yılı ödenek toplamı 25.400.000,00 TL olmuştur. Yıl içinde 22.827.753,70 TL bütçe gideri yapılmış, 2.572.246,30TL ödenek iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	350.000,00	338.498,17	0,00	338.498,17	96,71
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	2.455.000,00	3.923.837,13	0,00	3.923.837,13	159,83
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	2.456.000,00	810.000,00	0,00	810.000,00	32,98
05- Diğer Gelirler	7.380.000,00	10.262.529,75	0,00	10.262.529,75	139,05
06- Sermaye Gelirleri	2.269.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
08- Alacaklardan Tahsilat	40.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Red ve İadeler	50.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	15.000.000,00	15.334.865,05	0,00	15.334.865,05	102,23

Buna göre 2024 yılında net bütçe geliri %102,92 seviyesinde gerçekleşmiştir. Teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%159,83), diğer gelirler (%139,05) beklenenin üstünde gerçekleşirken, vergi gelirleri (%96,71), ile alınan bağış ve yardımlar (%32,98) beklenenin altında, sermaye gelirleri de beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderlerinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01 Personel Giderleri	11.200.000,00	9.807.309,55	87,56
02 SGK Devlet Primi Giderleri	850.000,00	811.289,79	95,44
03 Mal ve Hizmet Alımları Giderleri	8.491.130,00	8.263.202,60	97,31
04 Faiz Giderleri	710.000,00	686.792,05	96,73
05 Cari Transferler	80.000,00	50.289,71	62,86
06 Sermaye Giderleri	3.558.870,00	3.208.870,00	90,16
07 Sermaye Transferleri	10.000,00	0,00	0,00
08 Borç Verme	0,00	0,00	0,00
09 Yedek Ödenekler	500.000,00	0,00	0,00
Toplam	25.400.000,00	22.827.753,70	89,87

Buna göre 2024 yılında bütçe giderleri toplamda beklenene yakın %89,87 seviyesinde gerçekleşmiştir. Gider kalemleri bazında da bütçe giderleri önemli bir sapma göstermemiş ve beklenen düzeylerde gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	193.851,71	311.901,21	338.498,17	60,89	08,52
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.908.234,61	2.378.119,26	3.923.837,13	24,62	64,99
Alınan Bağış ve Yardımlar	760.000,00	4.050.000,00	810.000,00	432,89	-0,8
Diğer Gelirler	3.196.996,41	5.101.118,06	10.262.529,75	59,55	101,18
Sermaye Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	6.059.082,73	11.841.138,53	15.334.865,05	95,42	29,50
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Net Toplam	6.059.082,73	11.841.138,53	15.334.865,05	95,42	29,50

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre 3.493.726,52 TL'lik (%29,50) artış göstermiştir. Bu çerçevede; sermaye gelirlerinde hareket olmamış olup; diğer gelirlerde 5.161.411,69 TL (%101,18) ve vergi gelirlerinde 26.596,96 TL (%08,52) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	2.288.277,46	3.910.571,59	9.807.309,55	70,89	150,78
S.G.K. Devlet Primi Giderleri	255.145,81	337.525,08	811.289,79	32,28	150,36
Mal ve Hizmet Alımı Giderleri	3.411.382,78	6.641.026,36	8.263.202,60	94,67	24,42
Faiz Giderleri	98.320,65	171.895,85	686.792,05	74,83	299,53
Cari Transferler	18.058,01	45.277,13	50.289,71	150,73	11,07
Sermaye Giderleri	123.900,00	0,00	3.208.870,00	0,00	0,00
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yedek Ödenekler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	6.195.084,71	11.106.296,01	22.827.753,70	79,27	105,53

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2024 yılında 2023 yılına göre 11.721.457,69 TL (%105,53) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; bir önceki yıla göre mal ve hizmet alımı giderlerinin 1.622.176,24 TL (%24,42), sermaye giderlerinin 3.208.870,00 TL (%) ve personel giderlerinin 5.896.737,96 TL (%150,78) arttığı görülmektedir. Bunun yanında 2024 yılında sadece sermaye transferlerinde harcama olmamıştır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2024 yılı Faaliyet Gideri 17.693.186,86 TL Faaliyet Geliri 16.322.454,06 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 1.251.542,62 TL olarak gerçekleşmiştir. Aradaki 2.622.275,42 TL tutarındaki fark 2024 yılında yapılan enflasyon düzeltilmesinden kaynaklanmaktadır.

İnhisar Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu şirket aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Narhisar Taş. Org. Tem. Tur. İnş. Gıda ve Hay. San. ve Tic. Ltd. Şti	10.000,00	10.000,00	100

Belediyenin dolaylı olarak hissedarı olduğu bir şirket bulunmamaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

İnhisar Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, 23.12.2014 tarih ve 29214 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin 46’ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik’teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik’te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a) Mizan cetveli

b) Temel mali tablolar

1) Bilanço

2) Faaliyet sonuçları tablosu

3) Nakit akış tablosu

c) Diğer mali tablolar

1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu

2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

-Birleştirilmiş veriler defteri,

-Geçici ve kesin mizan,

-Bilanço,

-Faaliyet sonuçları tablosu,

-İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kanun uyarınca; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından yeterli ve etkili bir iç kontrol sisteminin kurulması gerekmektedir.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3'üncü mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın "İç kontrol standartları" başlıklı 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin malî ve malî olmayan

tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, Kanuna ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce, görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile iç kontrolün; “kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme” bileşenleri temelinde, standartlar ve sağlanması gereken genel şartlar belirlenmiş ve bu alandaki çalışmaların hazırlanacak eylem planları ile izlenmesi öngörülmüştür.

Anılan bileşenlere ilişkin değerlendirme sonuçları aşağıdaki şekildedir.

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmiştir. Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 41’inci maddesine göre nüfusu 50.000’in altında olan belediyelerde stratejik plân yapılması zorunlu olmadığından stratejik plan hazırlanmamıştır. İdare performans programı hazırlanmamıştır. İdare hiçbir iç kontrol riski belirlememiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmamıştır. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerle görevler, farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve

Esaslar'a uygun olarak kurulmamıştır. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi, mevcut değildir.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmamıştır.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemine ilişkin değerlendirme yapılmamaktadır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi oluşturulmamıştır. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Bilecik İnhisar Belediyesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Haklar Hesabına Kaydedilmeyen Alımların Bulunması

Kurum tarafından satın alınan bilgisayar yazılımı, lisans ve benzeri hakların 260 Haklar Hesabına kaydedilmeden doğrudan gider kaydedildiği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 210'uncu maddesinde; 260 Haklar Hesabının, bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan

harcamaların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiş, 211'inci maddesinde ise; bütçeye gider kaydıyla edinilen hakların mezkûr hesaba borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yönetmelik'in 214'üncü maddesinde, 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabının niteliği açıklanmış, bu hesabın maddi olmayan duran varlık bedellerinin, kullanılabilecekleri süre içerisinde yok edilmesini izlemek için kullanılacağı hükme bağlanmıştır.

Amortisman ve Tükenme Payları başlıklı 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin "Amortisman ve Tükenme Payı Süre ve Oranları" başlıklı 6'ncı maddesinin ikinci fıkrasında, maddi olmayan duran varlıklar hesap grubunda izlenen varlıklar için amortisman oranı %100 olarak belirlenmiş, diğer bir ifadeyle söz konusu varlıkların hesaplara alındığı yılın sonunda tamamen amorti edileceği hükme bağlanmıştır.

Lisans ve lisans güncellemeleri bilgisayar yazılımlarına ilişkin kullanım hakları olması sebebiyle maddi olmayan duran varlıklar sınıfında yer almaktadırlar. Maddi olmayan duran varlıklar herhangi bir fiziksel varlığı bulunmasa da kamu idarelerinin belli bir şekilde yararlandığı veya yararlanmayı beklediği veya belli koşullar altında hukuken himaye gören haklardır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de anlaşıldığı üzere, yazılım ve benzeri nitelikteki hak ve yetkilere ilişkin harcamaların 260 Haklar Hesabında takip edilmesi ve 260 Haklar Hesabında yer alan varlıkların yıl sonunda %100 amortismanına tabi tutulması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, muhtelif tarihlerde alımı yapılan toplam 160.050,00 TL tutarındaki 5 adet bilgisayar yazılım bedelinin 260 Haklar Hesabına kaydedilmediği ve söz konusu tutarın doğrudan gider kaydedildiği tespit edilmiştir. Bu durum, 260 Haklar Hesabı ve 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabının gerçek değerleriyle mali rapor ve tablolarda yer almamasına yol açmıştır.

Kamu İdaresi cevabında, yazılım ve benzeri nitelikteki hak ve yetkilere ilişkin harcamaların 260 Haklar Hesabında takibinin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; 2024 yılı bilançosunda; 268 Birikmiş Amortismanlar ve 260 Haklar Hesabı 160.050,00 TL eksik görünmektedir. Bilgisayar yazılımları, lisans ve benzeri nitelikteki hak ve yetkilere ilişkin harcamalar 260 Haklar Hesabında izlenmeli, mevzuatta belirtilen süreler sonunda da amortisman işlemleri gerçekleştirilmelidir.

BULGU 2: Amortisman Kayıt İşlemlerinde Hatalı Uygulamaların Olması

Maddi duran varlıklar hesap grubunda kayıtlı varlıklardan bir kısmı için amortisman ayrılmadığı, bir kısmı için ise kayıtlı değerinden daha fazla amortisman ayrıldığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin Maddi Duran Varlıklar hesap grubuna ilişkin işlemleri açıklayan 187'nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde, bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 202'nci maddesinde; 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının, maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılacağı, 203'üncü maddesinde ise maddi duran varlık hesapları için ayrılan amortisman tutarlarının yıl sonunda 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne dayanılarak hazırlanan ve 04.11.2015 tarih ve 29522 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Amortisman ve Tükenme Paylarına İlişkin 47 sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nde ise, maddi duran varlıklar için ayrılacak amortismana ilişkin süre ve oranlara yer verilerek, amortisman tabi her bir varlığın Duran Varlık Amortisman Defteri'ne kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; maddi duran varlıklardan bir kısmı için amortisman ayrılmadığı, bir kısmı için ise kayıtlı değerinden daha fazla tutarda amortisman ayrıldığı görülmüştür. Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca, amortisman oranları ve süreleri doğru uygulandığında ayrılan amortisman tutarının maddi duran varlığın kayıtlı değerine eşit veya daha düşük olması gerektiği izahtan varestedir. Bahse konu maddi duran varlıklara ilişkin bilgilere aşağıdaki tablolarda yer verilmiştir.

Tablo 8: Amortisman Ayrılmayan Maddi Duran Varlıklar

Hesap Kodu	Hesap Adı	Varlıkların Toplam Değeri	Amortismanların Toplam Değeri	Fark
251.xx.06.01.	Köprüler	31.008,00	0,00	31.008,00
251.xx.20.08.	Umuma Ait Binalar	26.952,00	0,00	26.952,00
252.xx.xx.04.04	Misafirhaneler	17.288,14	0,00	17.288,14
252.xx.xx.06.99	Diğer	84.000,00	0,00	84.000,00

253.02.03..	Atölye Makineleri ve Aletleri	2.617,63	0,00	2.617,63
253.02.04..	İş Makineleri ve Aletleri	1.178.470,00	0,00	1.178.470,00
255.03.03..	Kafeterya ve Yemekhane Mobilyaları	168.000,00	0,00	168.000,00
TOPLAM		1.508.335,77	0	1.508.335,77

Tablo 9: Kayıtlı Değerinden Fazla Amortisman Ayrılan Maddi Duran Varlıklar

Hesap Kodu	Hesap Adı	Varlıkların Toplam Değeri	Amortismanların Toplam Değeri	Fark
251.xx.01.00.	Boru Hatları	2.033,90	4.887,94	-2.854,04
251.xx.20.02.	Parklar ve Yeşil Alanlar	1.339,32	2.812,58	-1.473,26
251.xx.20.07.	Genel Mezarlıklar	12.000,00	25.200,00	-13.200,00
252.xx.xx.01.01	Hizmet Binaları	242.568,00	529.200,00	-286.632,00
252.xx.xx.01.99	Diğer	335.680,99	1.260.362,58	-924.681,59
252.xx.xx.06.08	İçmece ve Kaplıca Tesisleri	28.983,36	63.908,31	-34.924,95
253.03.01..	Yıkama, Temizleme ve Ütüleme Cihaz ve Araçları	2.196,60	10.111,35	-7.914,75
253.03.05..	Tıbbi ve Biyolojik Amaçlı Kullanılan Cihazlar ve Aletler	44.652,19	103.146,52	-58.494,33
254.01.02..	Yolcu Taşıma Araçları	152.304,00	353.505,60	-201.201,60
254.01.03..	Yük Taşıma Araçları	404.827,08	816.333,98	-411.506,90
254.01.04..	Arazi Taşıtları	0,00	3.510,91	-3.510,91
254.01.05..	Özel Amaçlı Taşıtlar	10.761,60	23.788,80	-13.027,20
254.01.07..	Motorsuz Kara Araçları	1.149,50	2.667,97	-1.518,47
255.01.02..	Temsil ve Tören Demirbaşları	24.000,00	108.360,00	-84.360,00
TOPLAM		1.262.496,54	3.307.796,54	-2.045.300,00

Kamu İdaresi cevabında, gerekli düzeltmeler yapılarak eksikliklerin giderileceği ifade edilmiştir.

Maddi duran varlıkların bir kısmı için amortisman ayrılmaması, bir kısmı için ise varlığın kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrılması 2024 yılı Bilançosunda 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının, Faaliyet Sonuçları Tablosunda ise 630 Giderler Hesabının hatalı gösterilmesine neden olmuştur. Mevcut hatanın giderilmesi amacıyla gerekli çalışmaların yapılarak amortisman kayıtlarının düzeltilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Gerçek Durumu Yansıtması

İller Bankası Anonim Şirketi tarafından Kurum adına vergi gelirleri paylarından kesilen sermaye payı tutarı ile bu payların takip edildiği 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında kayıtlı tutarın birbiriyle uyumlu olmadığı görülmüştür.

6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un "Ortaklık yapısı ve sermaye" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasında, il özel idareleri ve belediyelerin Bankanın ortağı olduğu belirtilmiş, üçüncü fıkrasının (a) bendinde ise, 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'a göre her ay dağıtılacak vergi gelirleri paylarının toplamı üzerinden aylık olarak yüzde iki oranında kesilecek miktarların sermaye tavanına ulaşıncaya kadar Bankanın ödenmiş sermayesine ekleneceği hüküm altına alınmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 178'inci maddesinde 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının, kanuni yetkilere dayanılarak mali kuruluşların sermayesine iştirak edilen tutarlar ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan tutarlar ile bu kuruluşlara ikrazen verilen ve mahsup edilen tutarların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir. Yönetmelik'in 180'inci maddesinde ise hangi durumlarda adı geçen hesaba borç ve alacak kaydı yapılacağı düzenlenmiş olup; ödeneğine dayanılarak nakden verilen sermayenin bir taraftan bu hesaba borç, nakden iade alınan sermayelerin alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Kurumun 2024 yılı sonu itibarıyla İller Bankası Bilgi ve Veri Bankasında kayıtlı sermaye payının 498.511,49 TL olduğu görülmüştür. İller Bankası dışında başka bir mali kuruluşa ortaklığı bulunmadığından, Kurumun İller Bankasındaki payı ile 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabındaki tutarın birbiri ile uyumlu olması gerekmektedir. Ancak bilançoda 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında yer alan tutarın toplamı 0,00 TL olarak görünmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, İller Bankasındaki payın 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında kayıt altına alınmaya başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, söz konusu husus 2024 yılı mali tablolarında 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının 498.511,49 TL eksik görünmesine sebebiyet vermektedir. Mali tabloların doğruluğu ve güvenilirliğini teminen İller Bankasındaki kayıtlı sermaye tutarı ile

Kurumun sermaye payının takip edildiği 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabındaki tutarın birbiriyle uyumlu olması gerekmektedir.

BULGU 4: İdareye Gönderilen Su Tahlil ve Analiz Ücretlerinin Muhasebe Kaydının Yapılmaması ve Bu Ücretlerin Ödenmemesi

Kanun ve Yönetmeliğine dayanılarak il sağlık müdürlüklerince Belediyeye gönderilen su tahlil ve analiz ücretlerine ilişkin faturaların muhasebe kaydının tutulmadığı ve ödenmediği görülmüştür.

5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu’nun “Sularla ilgili hükümler” başlıklı 27’nci maddesinde, belediye veya il özel idaresinin sorumluluğunda bulunan içme sularının Türkiye Halk Sağlığı Kurumu tarafından yapılacak veya yaptırılacak her türlü tetkik ve tahlil bedellerinin ilgili belediye veya il özel idaresince karşılanacağı, belediyelerce ödenecek tetkik ve tahlil bedellerinin, Sağlık Bakanlığı ve bağlı kuruluşlarına belediyelerce tahakkuk ettirilecek su kullanım bedellerinden mahsup edileceği belirtilmiştir.

İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik’in “İzleme, Dezenfeksiyon ve Analiz Özellikleri” başlıklı 10’uncu maddesinde, halkın tüketimine sunulan içme-kullanma suyu denetim ve analiz işlemlerinin suyun kalitesinin denetimi niteliğinde olduğu, mevzuata uygunluk denetimi amacıyla alınacak su numunelerinin halk sağlığı müdürlüğünce alınacağı, alınan su numuneleri analizlerinin Türkiye Halk Sağlığı Kurumunca yetki verilen laboratuvarlarda yaptırılacağı, Kurumca yapılacak veya yaptırılacak her türlü tetkik ve tahlil bedelinin ilgili mahalli idarece karşılanacağı ifade edilmiştir. Aynı Yönetmelik’te mahalli idare, içme-kullanma suyu temin edilmesinden sorumlu belediye veya il özel idaresini ifade etmektedir şeklinde tanımlanmıştır.

Yapılan incelemede İl Sağlık Müdürlüğünce Belediyeye ulaştırılan su analiz faturalarının muhasebe kaydının yapılmadığı, ödenmediği ve Sağlık Bakanlığı ve bağlı kuruluşlarına Belediye tarafından tahakkuk ettirilecek su kullanım bedellerinden mahsup edilmediği görülmüştür.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri gereği ilgili idarelerce Belediyeye gönderilip, muhasebe kaydı ve ödemesi Belediye tarafından yapılmayan su analizi fatura tutarları 31.12.2024 tarihi itibarıyla 84.652,00 TL’dir. Bu ücretlerin zamanında ödenmesiyle veya ilçede yer alan Sağlık Bakanlığına bağlı hastanelerin su kullanım bedellerinden mahsup edilmesiyle ilgili gerekli hassasiyetin gösterilmesi gerekmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, gerekli düzenlemeleri yapılacağı, eksikliklerin giderileceği, borçların ödenmesi için ödeme planı hazırlanacağı belirtilerek bulguya iştirak edilmiştir.

Mevzuattan kaynaklanan söz konusu borcun muhasebe kayıtlarına alınmaması sebebiyle de 329 Diğer Çeşitli Borçlar Hesabı ile 630 Faaliyet Giderleri Hesabı yukarıdaki tutar kadar eksik olup, İdarenin Bilanço ve Faaliyet sonuçları tablosu belirtilen tutar kadar hatalı görünmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Emlak Vergisi Matrahı ve Vergi Değeri Hesabında Hatalı Uygulamalar Bulunması

Emlak vergisinde bina ve arazinin vergi değeri olan matrahın hesabında ve verginin hesaplanmasında hatalı uygulamalar yapıldığı görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "Matrah" başlıklı 7'nci ve 17'nci maddelerinde bina ve arazi vergisinin matrahının, binanın ve arazinin bu Kanun hükümlerine göre tesbit olunan vergi değeri olduğu; "Verginin tarh ve tahakkuku" başlıklı 11'inci ve 21'inci maddelerinde bina ve arazi vergisinin tarh ve tahakkukunun belediye tarafından 29'uncu maddeye göre hesaplanan vergi değeri esas alınarak yıllık olarak tarh olunacağı; yapılan tarh ve tahakkuku takip eden yıllarda, 29'uncu maddeye göre tespit edilen vergi değeri üzerinden hesaplanan bina ve arazi vergisinin, her bütçe yılının başından itibaren o yıl için tahakkuk etmiş sayılacağı; "Vergi Değeri" başlıklı 29'uncu maddesinde ise vergi değerinin hesabında bin liraya, verginin hesaplanmasında ise bir liraya kadar olan kesirlerin dikkate alınmayacağı ifade edilmiştir.

Emlak vergilerinin tarh ve tahakkuk belgeleri üzerinde yapılan incelemede bazılarının vergi değeri olan matrahın hesabında bin liraya kadar olan kesirlerin, vergi hesaplanmasında ise bir liraya kadar olan kesirlerin dikkate alındığı görülmüştür. Yapılan bu hatalı uygulama ile Belediye tarafından her bir mükellefe olması gerekenden fazla tutarda emlak vergisi tarh ve tahakkuk ettirilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, gerekli düzenlemelerin yapılacağı ve eksikliklerin giderileceği ifade edilerek bulguya iştirak edilmiştir.

Emlak vergisinin tarh ve tahakkukunun 1319 sayılı Kanun'un 29'uncu maddesine uygun olarak yapılması gerekmektedir.

BULGU 2: Hurdaya Ayırma İşlemlerinde Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına Gerekli Kayıtların Yapılmaması

Belediyenin yıl içinde hurda satışı yaptığı ancak satışı yapılan hurda malzemelere ilişkin 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar hesabından çıkış yapılmadığı, tutarın doğrudan gelir kaydedildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinde maddi duran varlıkların satış işlemleri sırasında; varlığın kayıtlı değeri ile satış bedeli arasında fark olması durumunda, oluşan olumlu farkın 600 Gelirler Hesabına kaydedilerek satış işleminin muhasebeleştirileceği hüküm altına alınmıştır.

294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının niteliğini açıklayan 224'üncü maddesinde; bu hesabın çeşitli nedenlerle kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların izlenmesi için kullanılacağı düzenlenmiştir. Hesabın işleyişi ise 225'inci maddede açıklanmıştır. Buna göre; kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba borç kaydedilecektir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre çeşitli nedenlerle vasfı ortadan kalkan maddi duran varlıkların; kayıtlı değerleri üzerinden ilgili hesaptan kaydı düşülerek 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

Hurdaya ayrılan malların satışı olması halinde ise 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabından çıkış yapılmalı ve yönetmelikte belirtildiği şekilde ilgili hesaplar çalıştırılmalıdır.

Yapılan denetimlerde, Belediye'nin 164.351,85 TL tutarla kayıtlı kepçesini hurda olarak 26.01.2024 tarih ve 4 sayılı encümen kararı ile ihale yoluyla 2.160.000,00 TL bedelle sattığı anlaşılmıştır. Ancak İdarenin mali tabloları incelendiğinde, 255 Taşıtlar hesabında kayıtlı bu kepçenin hurdaya ayrıldığında 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına alınmadığı, bu hesapta açılış kaydında 1.271,19 TL bakiye bulunduğu görülmüştür. Satış sonrası ihale bedeli doğrudan gelir kaydedilmiştir. Bu husus, satışı yapılan

taşının muhasebe kayıtlarından düşülmediğini göstermektedir. Dolayısıyla aslında Belediyenin uhdesinde ve tasarrufunda bulunmayan 164.351,85 TL kadar varlık, bilançoda yer alarak mali tablolarda 164.351,84 TL hataya sebebiyet vermektedir.

Dolayısıyla Belediyenin hurda olarak satışını yaptığı taşınır ve taşınmazları ilgili hesaplardan çıkararak 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına almaması ve satış sırasında olumlu veya olumsuz farkın ilgili hesaplara kaydedilmesi mali tabloların hatalı gözükmesine neden olmuştur.

Kamu İdaresi cevabında, hurdaya ayrılan taşınır ve taşınmazlarının 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında takibinin yapılacağı ifade edilmiştir.

Mali tabloların tam ve doğru bilgi üretmesi adına İdarenin hurdaya ayırmış olduğu varlıklarını 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlemesi gerektiği ve bu varlıkların satışa konu olması durumunda kayıtların mevzuatta öngörüldüğü şekilde yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 3: Emlak Vergisinde Binaların İnşaat Sınıfı ile İnşaat Türünün Hatalı Tespit Edilmesi

Belediye sınırları içerisinde yer alıp emlak vergisine tabi olan binaların inşaat türü ile sınıflarının hatalı belirlendiği görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "Vergi değeri" başlıklı 29'uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde vergi değeri;

"Binalar için, Maliye ve Bayındırlık ve İskan bakanlıklarınca müştereken tespit ve ilân edilecek bina metrekare normal inşaat maliyetleri ile (a) bendinde belirtilen esaslara göre bulunacak arsa veya arsa payı değeri esas alınarak 31 inci madde uyarınca hazırlanmış bulunan yönetmelik hükümlerinden yararlanılmak suretiyle hesaplanan bedeldir" hükmüne yer verilmiş olup 02.07.2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 59'uncu maddesiyle bu maddede yer alan "tüzük" ibaresi "yönetmelik" şeklinde değiştirilmiştir.

29.02.1972 tarih 7/3995 sayılı Emlak Vergisine Matrah Olacak Vergi Değerlerinin Takdirine İlişkin Tüzük'ün "Binaların inşaat sınıflarına göre ayrımı" başlıklı 10'uncu maddesinde binaların yapılış tarzı, işçiliği, çeşitli kısımlarında kullanılan malzemenin cinsi, kalitesi ve benzeri hususlar dikkate alınarak binalar, lüks inşaat, birinci sınıf inşaat, ikinci sınıf inşaat, üçüncü sınıf inşaat, basit inşaat olmak üzere beş sınıfa ayrılmış olup inşaat sınıflarının

tainine esas alınacak niteliklerin Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından tespit ve ilan olunacağı ifade edilmiştir.

Bahse konu 10'uncu maddedeki hükme istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 15.12.1982 tarihli ve 17899 sayılı Resmi Gazete'de "Bina İnşaat Sınıflarının Tespitine Dair Cetvel" yayımlanmıştır. Cetvelde; binaların yapılış tarzı, işçiliği, çeşitli kısımlarında kullanılan malzemenin cinsi ve kalitesi gibi özelliklere yer verilmiş, binalar Tüzük'e uygun olarak beş sınıfa ayrılmış ve her sınıf için on adet kriter belirlenmiştir.

Söz konusu Tüzük'ün "İnşaat maliyet bedelinin hesaplanması" başlıklı 20'nci maddesine göre inşaat maliyet bedeli, binanın dıştan dışa yüzölçümü ile metrekare normal inşaat maliyet bedelinin çarpılması suretiyle bulunmaktadır. Yine aynı maddeye göre metrekare normal inşaat maliyet bedelleri; binaların kullanılış tarzları, inşaat nevileri ve sınıflarına göre Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından birlikte belirlenmekte ve uygulanacağı bütçe yılından önce ilan edilmektedir.

Her bütçe yılından önce Resmi Gazete'de yayımlanan Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliğ eklerinde yer verilen Binaların Metrekare Normal İnşaat Maliyet Bedellerini Gösterir Cetveller incelendiğinde, metrekare normal inşaat maliyet bedellerinin bina sınıflarına göre belirlendiği görülmektedir. Bina sınıfının, olması gerekenden daha düşük bir sınıf olarak belirlenmesi; inşaat maliyet bedelinin, dolayısıyla bina vergi değerinin olması gerekenden daha az miktarda hesaplanmasına, kurum tarafından daha az miktarda emlak vergisi tahakkuku ve tahsilatı yapılmasına sebebiyet verecektir.

Konuyla ilgili olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan 14 Seri No.lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nde; binanın gireceği sınıfın, belirlenen özelliklerden yarıdan fazlasını taşıyıp taşımadığına bakılarak belirleneceği, binada anılan özelliklerden yarıdan fazlası yoksa bu defa özellikleri itibarıyla en yakın olduğu sınıfın beyan edileceği, diğer taraftan binanın bir alt veya üst sınıftan hangisine gireceği konusunda tereddüde düşülen hallerde rayiç bedelin beyan edilmesinin esas olduğu da dikkate alınarak bir üst sınıfın bildirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

İlgili Tüzük'ün "Mükelleflerden istenecek bilgiler" başlıklı 3'üncü maddesinde inceleme yetkisine sahip memurların, mükelleflerden söz konusu yapının genel durumuna, kullanılış tarzına ilişkin gerekli bilgileri isteyebileceği, "İnceleme memurlarına bilgi verme

zorunluluğu” başlıklı 4’üncü maddesinde ise inceleme yetkisine sahip memurların, vergi değeri takdir edilecek bina, arsa ve araziye gezip görebileceği ifade edilmiştir.

Emlak vergisi beyanları ve bu beyan üzerine yapılan tarh ve tahakkuk belgelerinin incelenmesinde, Belediye sınırları içerisinde yer alıp emlak vergisine tabi olan binaların inşaat sınıflarının neredeyse tamamına yakınının 3. sınıf inşaat olarak belirlendiği ve mevzuatta sınıflandırmanın yapılmasına ilişkin düzenlemelere uyulmadığı, en düşük inşaat sınıfı olan 3. sınıf inşaat üzerinden emlak vergisi tahakkuk ettirildiği görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, kayıtların genel olarak düzeltilmeye başlandığı ifade edilmiş olup, konuyla ilgili kanıtlayıcı belge sunulmamıştır.

Bu itibarla, Belediyenin emlak vergisine ilişkin gelir kaybını önlemek adına emlak vergisi mükelleflerinden binanın genel durumuna ve kullanım tarzına ilişkin gerekli bilgileri istemesi, inceleme yetkisine sahip memurları vasıtasıyla vergi değeri takdir edilecek binaları yerinde görüp bir tutanakla bu durumu yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre kayıt altına alması gerekmektedir.

BULGU 4: Parasal Limitler Dahilinde Yapılan Alımlarda Bütçeye Konulan Ödeneğin %10’unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

Belediye’nin 2024 yılında tüm alımlarının doğrudan temin yöntemini kullanılarak yapıldığı, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 21’inci maddesinin (f) bendi ve 22’nci maddesinin (d) bendinde belirtilen parasal limitler dâhilinde yapılan mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin harcamaların yıllık toplamının, 2024 yılı bütçesine bu amaçla konulan ödeneklerinin %10’unu, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aştığı görülmüştür.

4734 sayılı Kanun’un “İdarelerce Uyulması Gereken Diğer Kurallar” başlıklı 62’nci maddesinin (ı) bendinde; bu Kanun’un 21 ve 22’nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10’unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadıkça aşamayacağı belirtilmiştir.

31.12.2020 tarih ve 31351 sayılı Resmi Gazete ’de yayımlanan “4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 62 nci maddesinin (ı) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğin “Genel esaslar” başlıklı 4’üncü maddesinin 2’nci fıkrasında; Kanun’un 62’nci maddesinin (ı) bendine göre, Kanun kapsamında yer alan ve bütçe sahibi olan kamu idarelerinin; Kanun’un

gerek 21'inci maddesinin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeyle ilişkin alımlar hariç 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu Kurulun uygun görüşü olmadan aşamayacağı, bu oran aşılarak Kuruma yapılan başvuruların reddedileceği,

3'üncü fıkrasında ise Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından, yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarının dikkate alınacağı; mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranının hesaplanacağı,

ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediyenin yıl içerisinde tüm alımlarını doğrudan temin yöntemi ile yaptığı, temel ihale usulleri ile karşılanması gereken ihtiyaçlarının, parasal limitlerin altında kalmak amacıyla kısımlara bölünmek suretiyle doğrudan temin ile karşılandığı ve 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendine göre yapılan mal alımları, hizmet alımları ve yapım işlerinde, aşağıdaki tablodan görüleceği üzere bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerinin %10'unun, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 10: Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü İle Yapılan Alım ve Yapım İşlerinde Ödenek Sınırı Aşımı

Harcama Kalemleri	2024 Yılı Toplam Ödenek Tutarı (A)	Toplam Ödeneğin % 10'u (Sınır) (B=A*%10)	22/d ve 21/f Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı (TL) (C)	Sınırı Aşan Tutar (TL) (D=C-B)	22/d ve 21/f Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı/Toplam Ödenek Tutarı (C/A)
Mal Alımı	1.870.000,00	187.000,00	1.808.464,75	1.621.464,75	0,97
Hizmet Alımı	3.600.000,00	360.000,00	2.406.290,58	2.046.290,58	0,67
Yapım İşi	1.500.000,00	150.000,00	3.024.602,53	2.874.602,53	2,02

Belediye tarafından 2024 yılı içerisinde 4734 sayılı Kanun'un 21/f ve 22/d maddeleri kapsamında gerçekleştirilen mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde, her biri için ayrı ayrı bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerinin %10'u tutarındaki sınırın, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşılması hususu, 4734 sayılı Kanun ve ilgili Tebliğ hükümlerine

aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, Kanun’ da öngörülen temel ihale usullerinin öncelikli olarak kullanılacağı ifade edilmiştir.

Bu itibarla; süreklilik arz eden mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine yönelik ihtiyaçların temininde, Kanun’da öngörülen temel ihale usullerinin öncelikli olarak kullanılması gerekmektedir.

BULGU 5: Gelir Tahsilat Oranının Düşük Düzeyde Olması

Belediyenin tahakkuku yapılan gelir kalemlerinde tahsilat oranlarının düşük olduğu tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun “Belediye başkanının görev ve yetkileri” başlıklı 38'inci maddesinde; belediye başkanına, belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak, belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek gibi görev ve yetkiler verilmiştir.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun "Gelirlerin toplanması sorumluluğu" başlıklı 38’inci maddesine göre, kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanlar, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumludur. Anılan Kanun’un “Malî hizmetler birimi” başlıklı 60’ıncı maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde ise, ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek mali hizmetler biriminin görevleri arasında sayılmış, “Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları” başlıklı 61’inci maddesinde ise muhasebe yetkilisinin, gelirlerin ve alacakların tahsilinden sorumlu olduğu belirtilmiştir.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun’un “Kanunun şümülü” başlıklı 1’inci maddesinde, belediyelere ait vergi, resim, harç, para cezası gibi asli ile faiz gibi fer’i amme alacakları hakkında 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir. Kamu idarelerinin, kira gelirleri ile sözleşme, haksız fiil ve haksız iktisaptan kaynaklanan alacakları için ise genel esaslara göre işlem yapıldığından bu nitelikteki alacaklar hakkında 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ile 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümleri geçerlidir. Bu durumda kamu idarelerinin kamu alacaklarının tahsilatı için 6183 sayılı Kanun’da yer verilen

esas ve usullere, bu kapsamda olmayan alacakları için ise genel esaslara göre işlem yapması gerekmektedir.

Kamu idarelerinin gelir ve alacakları ile ilgili olarak tahsilat oranını artırmak amacıyla mali hizmetler birimi tarafından tahakkuku yapılmış olan alacakların tahsili için gerekli işlemlerin zamanında başlatılması, borcunu ödemeyen kişiler hakkında da yasal işlemlerin tatbik edilebilmesi amacıyla ilgili bilgi ve belgelerin hukuk birimine zamanında gönderilmesi gerekir.

Yapılan denetimlerde; Belediyenin tahakkuku gerçekleştirilen bazı gelir kalemlerine ilişkin mevzuatta hükmedilen yasal yolları tatbik etmediğinden ayrıntısı aşağıdaki tabloda yer alan ilgili gelir kalemlerine ilişkin tahsilat oranlarının düşük kaldığı tespit edilmiştir.

Tablo 11: Gelir Tahsilat Oranları

Hesap Adı	Tahakkuk Tutarı (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Tahsilat/Tahakkuk Oranı
Bina Vergisi	45.499,08	27.506,82	%60,46
Arsa Vergisi	55.854,80	14.978,15	%26,82

Kamu İdaresi cevabında, gerekli çalışmalar yapıldığı ifade edilmiştir.

İlgili Belediye tarafından gelir kalemlerine ilişkin tahsilat oranlarının artırılması için mevzuat çerçevesinde takibatın yapılması gerekmektedir.

BULGU 6: Banka Hesaplarında Bulunan Nakdin Nemalandırılmaması

Belediyenin banka hesaplarında bulunan nakit varlığını Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'ndeki düzenlemeye rağmen nemalandırmadığı görülmüştür.

Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'nin 1'inci maddesinde, Yönetmelik'in amacı, kapsamda yer alan kurumların mali kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması ve izlenebilmesini teminen Kamu Haznedarlığı uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemek olarak ifade edilmiş, 2'nci maddesinde belediyeler kapsam dâhilindeki kurumlar arasında sayılmıştır.

“Uygulama ve kullanılacak araçlar” başlıklı 5'inci maddesinin ikinci fıkrasında genel bütçe kapsamı dışındaki kamu idareleri, kendi bütçeleri veya tasarrufları altında bulunan her türlü mali kaynakları kamu sermayeli bankalarda aynı fıkra da sayılan araçları kullanarak değerlendirmekle yükümlü kılınmıştır.

“Kaynakların değerlendirilmesi ve nemalandırma” başlıklı 6'ncı maddesinde ise kurumların kaynaklarını mevduat, ters repo ve katılma hesabı araçlarını kullanarak değerlendirebilecekleri belirtilmiştir.

Yönetmelik'in ilgili hükümleri ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun “Amaç” başlıklı 1'inci maddesinde belirtilen kaynakların etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ilkesine uygun olarak bir taraftan kurumlara ilave kaynak oluşturulurken diğer taraftan da kamunun genel finansman ihtiyacının karşılanması ve mali istikrarın korunması amaçlanmıştır.

Ancak banka hesapları üzerinde yapılan incelemede Belediyenin yalnızca vadesiz mevduat hesabının olduğu, vadeli mevduat hesaplarının bulunmadığı ve Belediyenin banka hesaplarında bulunan nakit varlığını, mevzuattaki düzenlemeye rağmen nemalandırmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, nakit varlığın nemalandırılmaya başlandığı ifade edilmiştir.

Netice olarak; İdarenin, banka hesaplarında bulunan nakitlerini Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği uyarınca nemalandırması, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi açısından önem arz etmektedir.

BULGU 7: Kasa İşlemlerinin Mevzuat Hükümlerine Uygun Olarak Yerine Getirilmemesi ve Kasa Hesabının Kullanılmaması

Belediye'ye ait tahsilat vezneleri aracılığıyla yapılan nakden tahsilatlarda ve nakden tahsil edilen tutarların bankaya yatırılmasında Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde yer verilen düzenlemelere uyulmamakta ve nakden yapılan tahsilatlarda 100 Kasa Hesabı kullanılmamaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin “Kullanılacak defterler ve kayıt düzeni” başlıklı 44'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde “Kasa defteri” kullanılacak defterler arasında sayılmış ve kasa işlemlerine ait büyük defterin, diğer büyük defterlerde yer alan bilgilere ilaveten, günlük kasa sayımına ilişkin bilgileri ve muhasebe yetkilisi ve veznedar tarafından durumun tespitine ilişkin açıklamaları ihtiva edecek tarzda düzenleneceği hükmüne yer verilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 49'uncu maddesinde 100 Kasa Hesabı'nın muhasebe birimleri veznelerince kanuni dolaşım niteliğine sahip ulusal paraların alınması, verilmesi ve saklanması ile ilişkin işlemlerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Yönetmelik'in 50'nci maddesinde hesaba ilişkin işlemlerin nasıl yapılacağı hakkında şu bilgilere yer verilmiştir:

a) Tahsilat bordrosunun gereğine göre takipli alacaklar bordrosu veya tahakkuk bordrosu olarak kullanılacağı,

b) Alındı türleri,

c) Kasadan yapılacak ödemelerin ve düzenlenecek belgelerin neler olduğu,

ç) Kasa tahsilatının bankaya nasıl yatırılması gerektiği,

d) Veznedarın kasa ihtiyacı için bankadan alacağı paralarla ilgili yapması gereken işlemler,

e) Kasaların kapanması, sayımı ve mevcudunun müşterek muhafaza altına alınmasının nasıl yapılacağı,

f) Belgelerin muhasebeye verilmesinde hangi sürelerin uygulanacağı,

g) Muhasebe yetkilisi mutemetlerince tahsil olunacak paralar, düzenlenecek alındı, defter ve belgelere ilişkin nasıl işlem yapılacağı.

Yapılan incelemelerde; yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine aykırı olarak tahsilat vezneleri ve tahsildarlar aracılığıyla nakden yapılan tahsilatlarda;

- Kasa defterinin tutulmadığı, bu nedenle kasa mevcudunu gösteren tutarların sorumlu veznedar ve muhasebe yetkilisi tarafından günlük olarak yazılıp imzalanmadığı,
- Nakden yapılan tahsilatlarda ve bu tahsilatların bankalara yatırılmasında 100 Kasa Hesabı'nın kullanılmadığı,
- Muhasebe yetkilisi ve veznedar tarafından kasa sayımlarının yapılmadığı,
- Diğer veznedarlar tarafından tahsil edilen tutarların tahsilat bordrolarının alındılarla uygunluğunun sorumlu veznedar tarafından sağlanmadığı ve günlük

tahsilat tutarlarının diğer veznedarlarca, muhasebe yetkilisi tarafından görevlendirilen sorumlu veznedara teslim edilmediği,

- Nakit tutarlarının sorumlu veznedar tarafından bankaya yatırılmadığı ve teslimat müzekkerelerinin sorumlu veznedar tarafından dört nüsha düzenlenmediği,
- Tahsilat ve ödemelere ait belgelerin günlük olarak, muhasebe yetkilisi tarafından tespit olunan saatlerde veznedarca muhasebe servisine verilmediği,

tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, 100 Kasa Hesabının kullanılmaya başlandığı ifade edilmiştir.

Kasa işlemlerinin yapılmasında ve 100 Kasa Hesabının kullanılmasında Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde yer verilen düzenlemelere uyulması gerekmektedir.

BULGU 8: İmtiyaz Yoluyla Devredilen Katı Atık Hizmetlerine Yönelik Takip ve Kontrol Mekanizmasının Kurulmaması

Katı atık hizmetlerinin imtiyaz yoluyla gördürülmesi sürecinde, katı atıkların Belediye sınırlarından toplanıp toplanmadığının, Belediye sınırlarından toplanan katı atık miktarının ve Belediyeye fatura edilen maliyet bilgisinin doğruluğunun Belediye tarafından takip ve kontrolünün yapılmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14'üncü maddesinde belediyenin çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık hizmetlerini yapacağı veya yaptıracacağı; "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak hususunda belediyenin yetki ve imtiyazının bulunduğu; aynı maddede katı atık hizmetlerinin Danıştay'ın görüşü ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebileceği hüküm altına alınmıştır.

Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in "Evsel katı atık sistemi süreçleri" başlıklı 15'inci maddesinde toplam sistem maliyetinin hesaplanmasında esas alınacak temel bileşenlerin toplama, taşıma, aktarma, geri kazanım, bertaraf ve satış olduğu belirtilmiştir.

Mezkur Yönetmelik'e dayanılarak hazırlanan Evsel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuzda da konuyla ilgili her türlü detay verilmiştir.

Bilecik İlinde yer alan il, ilçe ve belde belediyelerince Bilecik Belediyeler Birliği kurulmuş, bu birlik marifetiyle de belediyelerin katı atık hizmetleri imtiyaz yoluyla bir firmaya devredilmiştir. Yapılan imtiyaz sözleşmesinde, toplam yatırım bedelinin finansmanından yüklenicinin sorumlu olduğu, ilave finansmana ihtiyaç olduğunda ilave finansmanın geri ödenmesinden de yüklenicinin sorumlu olduğu, bu miktarın tarife ile belirlenen hizmet bedeli kapsamında bir artış olarak kabul edilmeyeceği, katı atıkların değerlendirilmesi ile elde edilecek ürünleri müşterilerine ulaştırmak için yapılan tüm masrafların yükleniciye ait olduğu, biyogaz tesisi, enerji santrali ve kompost tesisi gibi birçok tesisin yüklenici tarafından belirlenen sürede yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Katı atık hizmetlerini imtiyaz yoluyla devralan yüklenici, Bilecik Belediyeler Birliğine her bir belediyenin sınırlarında toplanan katı atık ile ilgili tonaj ve bedel bilgisini aylık olarak göndermektedir. Birlik ise yüklenici tarafından gönderilen bu dokümanları ilgisine göre belediyelere göndermekte ve belediyelerin ödeme yapmasını istemektedir.

Yüklenici tarafından Birliğe Birlik tarafından da belediyeye gönderilen belgeler incelenmiş; toplam sistem maliyetinin hesaplanmasında esas alınacak temel bileşenlerden olan toplama, taşıma, aktarma, geri kazanım, bertaraf ve satış hususlarında ayrıntı verilmediği sadece tonaj bilgisi ile ton başına toplam bedel bilgisi verildiği; katı atıkların toplanıp götürüldüğü entegre katı atık yönetim tesisine belediyelerin uzaklığı minimum ve maksimum 11 - 90 km olarak değişmesine rağmen tüm belediyelere ton başına aynı bedelin yansıtıldığı; toplam sistem maliyetinin tüm unsurlarına yönelik maliyet bilgisi temin edilmeden, bildirilen miktar ve birim bedelin olduğu gibi kabul edildiği görülmüştür. Kaldı ki imtiyaz sözleşmesinde de ücretlerin mevcut mevzuat çerçevesinde belirlenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Mevcut mevzuat olan anılan Yönetmelik ve bu Yönetmelik'e dayanılarak hazırlanan Evsel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuz, ücretlerin belirlenmesinde belirleyici olmalıdır. İlgili Kılavuzda, toplam sistem maliyetinin belirlenmesi, sonrasında ise kompost ve enerji satış gelirlerinin düşülerek net sistem maliyeti üzerinden tarife belirlenmesi gerektiği örneklendirilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, katı atığı toplamaya gelen araçların boş ve dolu haliyle kantarda tartılmaya başlandığı ifade edilmiştir. Ancak konuyla ilgili kanıtlayıcı belge sunulmamıştır.

Sonuç olarak, Belediye sınırlarından toplanan katı atık miktarının, yüklenicinin bildirmiş olduğu miktar ile gerçekten uyumlu olup olmadığının; ton başına bildirilen bedelin toplama taşıma, bertaraf maliyetinin ne kadar üzerinde olduğunun; imtiyaz sözleşmesi gereği 2024 yılında çoktan yapılmış olması gereken tesislerden kompost veya enerji satışının olup olmadığının var ise elde edilen gelirin Belediye tarafından sorgulanması ve Belediye için önemli bir gider kalemi olan bu hizmetlere yönelik sürecin titizlikle takip edilmesi gerekmektedir. Belediyenin bu konuda katlanmış olduğu tüm giderlerin Belediyenin sınırlarında ikamet edenlere yansıtılacağı değerlendirilerek, belde halkının olması gerekenden yüksek bir bedel ile muhatap olmasının önüne geçilmesi sağlanmalıdır.

BULGU 9: Doğrudan Temin ile Yapılan Alımlarda Hatalı Uygulamalar Bulunması

Belediyenin doğrudan temin ile yapmış olduğu alımlarda hatalı uygulamaların olduğu görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun “Doğrudan temin” başlıklı 22’nci maddesinde; bu maddeye göre yapılacak alımlarda, ihale komisyonu kurma, Kanun’da sayılan yeterlik kurallarını arama, ilan yapma ve teminat alma zorunluluklarına uyulmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçların temin edileceği ifade edilmiştir.

Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ’in “Alımlara ilişkin uygulama esasları” başlıklı 4’üncü maddesinde;

- Alımlar için onay belgesi düzenlenmesinin, onayı takiben harcama yetkilisince görevlendirilen kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılması ve buna ilişkin belgelerin dayanakları ile birlikte onay belgesine eklenmesinin zorunlu olduğu,

- Yapım işlerine ilişkin fiyat araştırmasının, 4/3/2009 tarihli ve 27159 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde belirlenen yaklaşık maliyetin hesaplanmasına ilişkin usul ve esaslara göre yapılmasının zorunlu olduğu,

- Teslimi, sunumu veya yapımı belli bir süreyi gerektiren alımlarda sözleşme imzalanmasının zorunlu olduğu,

- Kanun’un 22’nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen parasal limitler dahilinde yapılan alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin Kamu İhale Kurumu’nun

internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığının kontrol edileceği ve bu kişinin listede bulunduğu anlaşılmaması durumunda, söz konusu kişiden alım yapılmayacağı,

- Alım sonucuna ilişkin bilgilerin, en geç alımın yapıldığı ayı takip eden ayın onuncu gününe kadar Kamu İhale Kurumu'na bildirilmesinin zorunlu olduğu

hüküm altına alınmıştır.

Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nin "Hakediş raporu" başlıklı 7'nci maddesinde ihale veya doğrudan temin usulüyle yapılacak yapım işlerinde, sözleşme hükümlerine göre yerine getirilen taahhütlerin bedellerinin ödenmesinde Yapım İşleri Hakediş Raporu düzenleneceği belirtilmiştir.

Yapılan denetimde Belediyenin;

- Onay belgesinin düzenlenmediği ve piyasada fiyat araştırması yapılmadığı,
- Yapım işlerine ilişkin fiyat araştırmasının Yönetmelik'te belirlenen yaklaşık maliyetin hesaplanmasına ilişkin usul ve esaslara göre yapılmadığı,
- Yapım işlerinde Yapım İşleri Hakediş Raporunun düzenlenmediği,
- Belli süreyi gerektiren doğrudan temin tedariklerinde sözleşme yapılmadığı,
- Alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin Kamu İhale Kurumunun internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığının kontrol edilmediği,
- Alım sonucuna ilişkin bilgilerin süresi içinde Kamu İhale Kurumu'na bildirilmediği

tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, gerekli düzeltmeler yapılarak eksikliklerin giderileceği ifade edilmiştir.

4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında yapılacak alımlarda ilgili mevzuat hükümlerine riayet edilmesi gerekmektedir.

BULGU 10: Yevmiye Defteri Kayıtlarında Çeşitli Hatalar Yapılması

Kamu İdaresinin yevmiye kayıtları üzerinde yapılan incelemelerde, bazı yevmiye kayıtlarının boş bırakılarak atlandığı ve yevmiye sisteminde geriye dönük kayıt yapıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Yevmiye sistemi, muhasebeleştirme belgeleri ve açılış kayıtları" başlıklı 43'üncü maddesinde; işlemlerin, yevmiye tarihi ile numara sırasına göre ve maddeler halinde yevmiye defterine günlük olarak kaydedileceği; buradan da usulüne göre büyük defter ve yardımcı defterlere sistemli bir şekilde dağıtılacağı; muhasebeleştirme belgelerinin yevmiye tarih ve numarası sütunlarına, gerçekleşen işlemlerin kayda geçirildikleri tarih ile hesap döneminin başında (1)'den başlayıp, hesap döneminin sonuna kadar devam eden birer numara verileceği; yevmiye defteri, büyük defter ve yardımcı defter kayıtlarında bu yevmiye numaralarının esas alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "Kullanılacak defterler ve kayıt düzeni" başlıklı 44'üncü maddesinde; yevmiye defterinin, kayda geçirilmesi gereken işlemlerin yevmiye tarih ve numarasıyla ve maddeler halinde düzenli olarak yazıldığı müteselsil sıra numaralı defter olduğu belirtilmiştir. Yevmiye defterine açılış kaydı yapıldıktan sonra, günlük işlemler muhasebeleştirme belgeleri esas alınarak devam eden bir sıra ile kaydedilmelidir.

Yönetmelik'in "Kayıt yanlışlıklarının düzeltilmesi" başlıklı 503'üncü maddesinde ise; kurumsal, fonksiyonel ve finansman tipi sınıflandırma kodlarında yapılan kayıt hatalarının düzeltilmesi durumu hariç olmak üzere, yevmiye kayıtlarında meydana gelebilecek her türlü yanlışlığın ancak muhasebe kaydıyla düzeltileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen yasal düzenlemelerden anlaşılabacağı üzere yevmiye defterini oluşturan yevmiyeler hesap döneminin başında (1)'den başlayıp hesap dönemi sonuna kadar müteselsilen numaralandırılacaktır. Buna göre, yevmiye defterinde yer alan muhasebeleştirme belgelerinin hesap döneminin başından sonuna kadar düzenli bir biçimde numaralandırılması, bu numaraların arasında müteselsilliği bozan bir boşluğun olmaması, yevmiye numaralarına alt kodlar açılmaması, geçmişe dönük olarak yevmiye kaydı girilmemesi gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde;

- Yevmiye kayıtlarının müteselsil sıra numaralı olarak birbirini takip etmediği, çeşitli tarihlerde 45 adet yevmiye numarasının boş bırakılarak atlandığı,
- Küçükten büyüğe sıralı olan bir yevmiye defterinde her bir yevmiye kaydına ait tarih değerinin, kendisinden önce gelen yevmiye numaralarına ilişkin tarih değerlerinden büyük veya ona eşit olması gerekirken kendisinden önce gelen yevmiye numaralarına ait tarih değerlerinden küçük olan 100 yevmiye kaydı olduğu görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, mevzuat hükümlerinin uygulanmasına özen gösterileceği ifade edilmiştir.

Kamu idaresinin üretmiş olduğu mali rapor ve tabloların güvenilirliği ve doğruluğu, muhasebe sistemindeki yevmiye numaralarının tam ve doğru kayıtları göstermesine bağlıdır. Ödeme emri belgesine veya muhasebe işlem fişine bağlanan her bir işlem için tek bir yevmiye numarası verilmesi, alt koda başvurulmaması ve arada herhangi bir boş yevmiye bırakılmaması gerekmektedir. Hatalı bir kaydın yapılması durumunda ise geçmişe dönük herhangi bir kayıt yapılmamalı, hatalı işlemin yeni bir muhasebe kaydı ile düzeltilmesi sağlanmalıdır. Bununla birlikte mevzuata uygunluk ve elektronik veriler üzerinden gerçekleştirilen iç ve dış denetimin etkinliğini arttırmak amacıyla muhasebe işlem fişleri ve ödeme emirlerinde açıklama kısımlarının doldurulmasına özen gösterilmelidir.

BULGU 11: Hurda Malzemelerin İhale Yoluyla Satılması

Kamu İdaresine ait hurda varlıklarının, ilgili mevzuat gereği Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi AŞ'ye (MKE AŞ) verilmesi gerekirken, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamında ihale yoluyla üçüncü kişilere satıldığı tespit edilmiştir.

Belediye Encümeninin 12.01.2024 tarih ve 1 sayılı kararı ile Belediyeye ait 2014 model iş makinasının yaşanan sık arızalar nedeniyle kullanımının ekonomik olmadığı belirtilerek, 2886 sayılı Devlet ihale Kanunu'nun 45'inci maddesi olan açık teklif usulü ile 26.01.2024 tarihinde yapılacak ihalede KDV dahil 1.850.000 TL muhammen bedel ile satışına karar verilmiş ve anılan tarihte yapılan ihalede teklif sahibi kişiye KDV dahil 2.160.000 TL bedelle satılmıştır.

Kamu kurum ve kuruluşlarında bulunan hurdaların değerlendirilmesi amacıyla, 3284 sayılı Bazı Maden Hurdalarının Dışarı Çıkarılmasının Yasak Edilmesi ve Satın Alınması Hakkında Kanun'un 2'nci maddesinde maden hurdalarının askeri fabrikalara devredileceği hükme bağlanmıştır.

Daha sonra, 7330 sayılı Makine ve Endüstrisi Kurumu Anonim Şirketi Hakkında Kanunu'nun "Görev ve yetki" başlıklı 4'üncü maddesi dördüncü fıkrasında; Şirketin kamu idareleri, kamu iktisadi teşebbüsleri ve sermayesinin en az yüzde ellisi kamuya ait olan bağlı ortaklıklarca ihtiyaç fazlası ve kullanım dışı bırakılan veya niteliğini kaybetmiş olan her türlü hava, deniz ve kara taşıtları, makine ve teçhizat ile tehlikeli veya tehlikesiz metal/metal bileşim atıkları, ekonomik değer taşıyan metal dışı (evsel nitelikte olmayan) mal ve malzemeleri; birinci

fıkarda belirtilen faaliyetleri gerçekleştirmek için gerekli olan malzemelerin üretilmesinde ham madde olarak kullanmak ve gerektiğinde piyasada değerlendirmek üzere Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca belirlenen birim fiyatlarından satın alabileceği veya devralabileceği ve bu fıkayla ilgili hususlar hakkında 17.12.1937 tarihli ve 3284 sayılı Bazı Maden Hurdalarının Dışarı Çıkarılmasının Yasak Edilmesi ve Satın Alınması Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Böylece, yukarıda yer verilen ve hurdaların askeri fabrikalara devredilmesine ilişkin düzenleme, bu atıf ile birlikte söz konusu hurdaların MKE AŞ'ye devredilmesini hüküm altına alır hale gelmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, kamu kurum ve kuruluşlarının sahip oldukları hurda niteliğindeki malzemelerini ve ihtiyaç fazlası malzemelerini, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından belirlenen fiyat üzerinden MKE AŞ'ye satış yoluyla devretmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Ancak, Belediyenin hurda malzemelerine ilişkin iş ve işlemlerin incelenmesi neticesinde; hurda malzemelerini yukarıda yer verilen hükümler gereğince MKE AŞ'ye satış suretiyle devretmesi gerekirken söz konusu malzemelerin ihale yoluyla üçüncü kişilere satışını gerçekleştirdiği tespit edilmiştir. Bu uygulama, belirtilen mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil ettiği açık olmakla birlikte, MKE AŞ'nin kaynak tedarikinin azalmasına da neden olmuştur.

Kamu İdaresi cevabında, gerekli düzeltmeler yapılarak eksikliklerin giderileceği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, hurda malzemelerin elden çıkarılmasına yönelik olarak yapılacak iş ve işlemlerde yukarıda yer verilen yasal düzenlemelere riayet edilmesi ve hurda malzemelerin satış yoluyla MKE AŞ'ye devredilmesi gerekmektedir.

BULGU 12: Bina İnşaat ve Yapı Kullanma İzin Harçlarının Mevzuatta Öngörülenden Fazla Tahsil Edilmesi

Bina İnşaat Harcı ve Yapı Kullanma İzni Harcı tarifeleri 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'na dayanılarak alınan Bakanlar Kurulu Kararında belirtilen bedelden daha yüksek belirlenmiş ve bu nedenle vatandaşlardan yasal limitin üzerinde harç tahsil edilmiştir.

A) Bina inşaat harcı tarifesi mevzuatta öngörülenin üzerinde belirlenmiştir

2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun Bina İnşaat Harcına ilişkin olarak harcın konusunu ve vergiyi doğuran olayı belirleyen Ek 1'inci maddesine göre belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yapılan her türlü bina inşaatı (ilave ve tadiller dahil), inşaat veya tadilat ruhsatının alınması, bina inşaat harcına tabidir. Harcın tarifesi ise Kanun'un 96'ncı maddesi (a) bendi gereğince Cumhurbaşkanınca (Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi öncesinde ise Bakanlar Kurulu Kararı ile) tayin ve tespit edilmektedir.

Kanun'un 96'ncı maddesinin (a) bendi gereği alınan 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda 4. Grup belediyelerde bina inşaat harcı, birim inşaat alanları esas alınarak konutlar için beş, işyerleri için dört ayrı kategoride listelenmiştir. Bu listede konutlar için alınacak olan bina inşaat harcının beher m²'si; 100 m² ye kadar 0,60 TL, 101-120 m² 1,20 TL, 121-150 m² 1,75 TL, 151-200 m² 2,25 TL, 200 m²'den yukarısı 2,75 TL; işyerleri için 25 m²'ye kadar 2,25 TL, 26-50 m² 3,50 TL, 51-100 m² 4,50 TL, 100 m²'den yukarısı 5,5 TL olarak belirlenmiştir.

02.07.2018 tarih ve 700 sayılı KHK'nın geçici 1'inci maddesinde *"Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, bu Kanun Hükmünde Kararname ile değişiklik yapılan kanunların ve kanun hükmünde kararnamelerin ilgili maddeleri gereğince yürürlüğe konulmuş olan tüzükler, nizamnameler, Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan yönetmelikler ile diğer işlemler yürürlükten kaldırılmadıkça geçerliliğini sürdürür."* hükmü gereği yukarıda bahsedilen Bakanlar Kurulu Kararı yürürlükten kaldırılmadığı için geçerliliğini korumaktadır.

İnhisar Belediyesinde 2024 yılında verilen yeni yapı ruhsatı bulunmakta olup bu yılda uygulanan bina inşaat harcı tarifesi, yukarıda belirtilen m² büyüklüğüne göre konut için 0,75 - 3,75 TL/m² aralığında, işyeri için 3 – 7,50 TL/m² aralığı uygulanmıştır. Belediyece uygulanan tarife 2005 yılından bu yana değişmeyen ve 2024 yılında da uygulamaya devam edilen 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda konut ve işyeri için belirlenen limitlerin üzerindedir. Bu nedenle başvuranlardan yasal limitin üzerinde bina inşaat harcı tahsil edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, gerekli düzeltmenin yapılacağı belirtilerek bulguya iştirak edilmiştir.

Yukarıda verilen mevzuat hükümlerinden anlaşılağı üzere bina inşaat harcının tarifesi olarak dikkate alınması gereken dayanak, yeni düzenleme oluncaya kadar 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'dır. Dolayısıyla Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği'nde 4. Grup

belediyeler arasında sayılan İnhisar Belediyesinde bina inşaat harcı tarifesinin Bakanlar Kurulu Kararında belirlenen limiti aşmayacak şekilde uygulanması gerekmektedir.

B) Yapı kullanma izni harcı tarifesi mevzuatta öngörülenin üzerinde belirlenmiştir

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 80'inci maddesinde; İmar mevzuatı gereğince alınacak harçlar sayılmış ve belirtilen harçların belediyece tahsil olunacağı belirtilmiştir. Maddenin (f) bendinde ise yapı kullanma izinlerinin yapı kullanım izin harcına tabi olacağı belirtilmiştir.

Harçlara ait tarifeler ise 84'üncü maddede sıralanmış ise de bina inşaat harcında olduğu gibi, Yapı Kullanma İzin Harcı tarifesi de Kanun'un 96'ncı maddesi (a) bendi gereğince Cumhurbaşkanlığı (Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi öncesinde ise Bakanlar Kurulu) kararı ile tayin ve tespit edilmektedir. Bu yetkiye istinaden 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yapı kullanma izni harcı belediye grupları itibariyle belirlenmiş ve Kararın ekinde sıralanmıştır.

4. Grup belediye olan İnhisar Belediyesince uygulanması gereken yapı kullanma izni harcı, 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereğince 2024 yıllarında konutta 0,06 TL/m², işyerinde 0,08 TL/m²'dir. Belediye tarafından ise 2024 yılında konut için 0,09 TL/m², işyeri için 0,11 TL/m² tarifesi uygulanmış ve bunun üzerinden harç tahsil edilmiştir. 2024 yılında verilen yapı kullanma izin belgeleri bulunmakta olup, bu belgelere istinaden hesaplanan harcın mevzuatta belirtilen tutardan yüksek belirlenmesi nedeniyle başvuranlardan yasal sınırın üzerinde harç bedeli alınmıştır. Mükelleflerce dava konusu edilebilecek bu uygulama Belediye için ekonomik ve hukuki yük de oluşturabilecektir.

Kamu İdaresi cevabında, gerekli düzeltmenin yapılacağı belirtilerek bulguya iştirak edilmiştir.

Yapı kullanma izin harcının tarifesi olarak dikkate alınması gereken dayanak, yeni düzenleme oluncaya kadar 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı olduğundan bu Karar'da belirtilen limitler dahilinde konutlar için 0,06 TL/m², işyeri için 0,08 TL/m² olarak uygulanması ve tahsili gerekmektedir.

BULGU 13: Tarife Cetvelinde Bazı Harçların Mevzuatta Öngörülen Azami Tutarların Üzerinde Belirlenmesi

Kanunda konusu yapılan harçlar için belediye meclisince yüksek tarife belirlenmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “Vergi ve harç tarifelerinin tespiti” başlıklı 96’ncı maddesinin A bendindeki Cumhurbaşkanı, bu Kanunda en az ve en çok miktarları gösterilen vergi ve harçların tarifelerini belediye grupları itibarıyla tayin ve tespit eder hükmü gereği alınan 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı bulunmaktadır. Bu karar ile birçok harcın tarifesini belirlenmiş ve daha sonra yeni bir karar ile de değiştirilmemiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun meclisin görev ve yetkilerinin sayıldığı 18’inci maddesinde kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirleme görev ve yetkisi belediye meclisine verilmiştir.

Yapılan incelemede 2024 yılında kullanılmak üzere Belediye meclisince alınan karar ile harçlara yönelik tarife belirlenmiştir. Bu tarifiede 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile belediye grupları itibarıyla sınırları çizilen Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı, İlk Parselasyon Harcı, İfraz ve Tevhid Harcı, Plan ve Proje Tasdik Harcı, Zemin Açma İzni ve Toprak Hafriyat Harcı tarifesini belirlenmiştir. Belirlenen bu tarife 2022/1 seri sıra nolu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği’nce 4’üncü grup belediye olan İnhisar Belediyesi için ilgili mevzuatın koymuş olduğu sınırın üzerindedir.

Kamu İdaresi cevabında, gerekli düzeltmenin yapılacağı belirtilerek bulguya iştirak edilmiştir.

Sonuç olarak, Kanun’da harç konusu yapılan hizmetler için belediye meclisinin tarife belirleme yetkisi olmadığından, mevzuatın koymuş olduğu sınırın üzerinde belediye meclisince tarife belirlenmesi hukuka aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 14: İdare Tarafından Kiraya Verilen İş Yerlerinin Bazıları İçin Çevre Temizlik Vergisi ile İlan ve Reklam Vergisinin Tahakkuk Ettirilmemesi

İdare tarafından kiraya verilen iş yerlerinin bir kısmı için çevre temizlik vergisi ile İlan ve Reklam Vergisinin tahakkunun yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 12'nci maddesinde belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın ilan ve reklam vergisine tabi olduğu, 13'üncü maddesinde ilan ve reklam vergisinin mükellefinin ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzelkişiler olduğu hüküm altına alınmıştır. Bu kapsamda, gerçek veya tüzel kişilerce Belediye sınırları içinde binaların cephe ve yanlarına asılan bez veya sair maddeler vasıtasıyla yapılan ilan ve reklamlar ilan ve reklam vergisine tabi olmaktadır.

Aynı Kanun'un "Çevre temizlik vergisi" başlıklı mükerrer 44'üncü maddesinin birinci fıkrasında belediye sınırları içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, üçüncü fıkrasında verginin mükellefinin binaları kullananlar olduğu ve mükellefiyetin binanın kullanımı ile başladığı belirtilmektedir. Mezkûr maddenin sekizinci fıkrasında ise, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin, belediyelerce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılacağı; tahakkuk eden verginin, bir defaya mahsus olmak üzere, belediyelerin ilan mahallerinde bir ay süreyle topluca ilan edileceği; iş yeri ve diğer şekilde kullanılan binalarla ilgili olarak tahakkuk eden bu verginin, her yıl, emlak vergisinin taksit sürelerinde ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede Belediye tarafından kiraya verilen 19 adet iş yerine Çevre Temizlik Vergisi ile İlan ve Reklam Vergisi tahakkuk kaydı yapılmadığı dolayısıyla söz konusu vergilerin tahsilatının yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, işyerlerine 2025 yılı için çevre temizlik vergisi tahakkukunun yapıldığı, ilan reklam vergisi tahakkukunun da yapılacağı belirtilerek bulguya iştirak edilmiş olup, çevre temizlik vergisi tahakkuku ile ilgili kanıtlayıcı belge sunulmamıştır.

Sonuç olarak, idarenin gelir kaybına uğramaması açısından kiraya vermiş olduğu tüm taşınmazlar için Çevre Temizlik Vergisi ve muafiyet kapsamında olmayanlar için İlan ve Reklam Vergisi tahakkuk kayıtlarının yapılması gerekmektedir.

BULGU 15: Harç Gelirlerinden Bazılarının Peşin Tahsil edilmemesi

İdare tarafından mevzuat hükümleri gereği peşin olarak tahsil edilmesi gereken harçlardan bazılarının peşin tahsil edilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Kanun'un ilgili maddelerinde belediyelerin tahsil etmesi gereken harçlar

detaylı bir şekilde hüküm altına alınmıştır. 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “Harçlara ilişkin müeyyideler” başlıklı 99’uncu maddesinde gerekli harçları tamamen almadan iş gören görevlilerin harcın ödenmesinden mükellefler ile birlikte müteselsilen sorumlu olduğu açık bir şekilde ortaya konulmuştur.

Bu bağlamda, harcın alınması gereken hallerde düzenlenen belge, ruhsat vb. belgeler ilgililere düzenlenerek teslim edildiğinde tahakkuk eden harcın tahsilatı da gerekmektedir. Aksi halde harcı almayan ve işi gören kamu görevlileri harcın mükellefi ile birlikte ödenmeyen harç miktarından sorumlu olabilecektir.

Yapılan incelemede, İdarenin tahakkuk eden ancak henüz tahsil edilmeyen bina inşaat harcı, imar ile ilgili harçlar ve benzeri harçların bulunduğu görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, ödeme alınmayan sicilin tespit edildiği ve ilgisine bilgi verildiği, sonraki tüm işlemlerde peşin tahsilatın yapılacağı belirtilerek bulguya iştirak edilmiştir. Ancak kanıtlayıcı herhangi bir belge sunulmamıştır.

Sonuç olarak, yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri gereği; harçların, harca konu olan ruhsat, belge vb. evrakların idarece düzenlenmesi esnasında peşin tahsil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 16: Maliyet Esası Gözetilerek Atıksu Tarifesi Belirlenmemesi

Belediyenin maliyet esası gözetilerek atıksu tarifesi belirlemediği görülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu’nun 11’inci maddesinde; Atıksu altyapı sistemlerini kullanan ve/veya kullanacakların bağlantı sistemlerinin olup olmadığına bakılmaksızın, arıtma sistemlerinden sorumlu yönetimlerin yapacağı her türlü yatırım, işletme, bakım, onarım, ıslah ve temizleme harcamalarının tamamına kirlilik yükü ve atıksu miktarı oranında katılmak zorunda olduğu; bu hizmetlerden yararlananlardan, idarelerce belirlenecek tarifeye göre atıksu toplama, arıtma ve bertaraf ücreti alınacağı; bu maksatla tahsil edilen ücretlerin, atıksu ile ilgili hizmetlerin dışında kullanılamayacağı; atıksuları toplayan kanalizasyon sistemi ile atıksuların arıtıldığı ve arıtılmış atıksuların bertarafının sağlandığı atıksu altyapı sistemlerinin kurulması, bakımı, onarımı, ıslahı ve işletilmesinden belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyelerin sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik’in 5’inci maddesinde Sürdürülebilir atıksu

hizmetlerinin yönetilmesi amacıyla toplam sistem maliyetlerinin tarifelere yansıtılması, tarifelerin kirleten öder ilkesine göre belirlenmesi ve atıksu hizmetlerinden tahsil edilen ücretlerin, atıksu ile ilgili hizmetler dışında kullanılmamasının esas olduğu; mezkur yönetmeliğin 17'nci maddesinde atıksu hizmetlerinin sürdürülebilirliği için asgari atıksu ücretinin 0,30 TL/m³ olduğu, mevzuattaki yükümlülüklerle uygun şekilde atıksu hizmetlerinin verilebilmesi için tam maliyet esaslı tarifeye göre atıksu ücreti belirleneceği belirlenen metreküp temelindeki atıksu ücretinin, metreküp su ücretinin %50'sini aşamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede İdarenin atıksu arıtma tesisinin bulunmadığı, toplanan atıksuların doğrudan alıcı ortama bırakıldığı, akarsu ve ırmaklar başta olmak üzere çevreye ve insan sağlığına zararlı bir kirliliğin kamu kurumu eliyle oluşturulduğu, mevzuattaki yükümlülüklerle uygun şekilde atıksu hizmetlerinin verilebilmesi için toplanan atıksu ücretinin yeterliliğine yönelik çalışma yapılmadığı, bu maksatla toplanması gereken atıksu gelirlerine yönelik maliyet esası gözetilerek atıksu tarifesinin belirlenmediği bu sebeple de belediyede 2024 yılında sadece 24.296,50 TL atıksu tahakkuku olduğu görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, ilçede atık su arıtma tesisinin olmadığı, atıksu tarifesinin belediye meclisinde gündeme alınarak oluşturulacağı ifade edilerek bulguya iştirak edilmiştir.

Sonuç olarak İdarece yukarıda ifade edilen Kanun ve Yönetmelik gereği atıksu hizmetlerine yönelik maliyet esasıyla tarife belirlenmesi ve atıksu arıtma tesisi yapılması gerekmektedir.

BULGU 17: Toplanan Katı Atık Gelirlerinin Katı Atık Hizmetleri İçin Oluşan Maliyeti Karşılammaması

Evsel katı atık hizmetleri için belirlenen bedelin yetersiz olduğu, bu hizmetler için Belediyenin katlanmış olduğu maliyetin evsel katı atık üreticisi olan belde halkına yansıtılmadığı görülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 11'inci maddesinde belediyelerin evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettermekle yükümlü olduğu; bu hizmetten yararlananların ve/veya yararlanacakların, sorumlu yönetimlerin yapacağı yatırım, işletme, bakım, onarım ve ıslah harcamalarına katılmakla yükümlü olduğu; bu hizmetten yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarifeye göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınacağı; bu fıkra uyarınca tahsil edilen ücretlerin, katı atıkla ilgili hizmetler

dışında kullanılmayacağı; Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in 4'üncü maddesinde 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Mükerrer 44 üncü maddesi hükmü gereği çevre temizlik vergisini de içerecek şekilde evsel katı atık ile ilgili verilen tüm hizmetler karşılığında tam maliyet esaslı tarifeye göre belirlenen toplam sistem maliyetini karşılamak üzere evsel katı atık hizmetlerinden yararlananlar tarafından ödenmesi gereken parasal değerin ücret olduğu; 5'inci maddesinde sürdürülebilir katıatık hizmetlerinin yönetilmesi amacıyla toplam sistem maliyetlerinin tarifelere yansıtılması, tarifelerin kirleten öder ilkesine göre belirlenmesi ve katı atık hizmetlerinden tahsil edilen ücretlerin, katıatık ile ilgili hizmetler dışında kullanılmamasının esas olduğu; 18'inci maddesinde evsel katı atık hizmetleri için ücretlendirme yapılırken tam maliyet ve kirleten öder esaslarının kullanılacağı; 20'nci maddesinde ise evsel katı atık idarelerinin her atık üreticisine sadece aldıkları hizmetlerin maliyetlerini dikkate alarak tarife belirleyeceği; 21'inci maddesinde evsel katı atık idarelerinin evsel katı atık hizmetleri için tahsil edilen ücretlerin evsel katı atık hizmetlerinde kullanılmasını sağlayacak tam maliyet esaslı muhasebe sistemini kurmakla yükümlü olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, İdarenin katı atıkların toplanması, taşınması ve bertarafına yönelik katlandığı maliyetin, evsel katı atık üreticilerinin ödediği katı atık ücreti ve çevre temizlik vergisi toplamının çok üzerinde olduğu görülmüştür. Başka bir ifade ile evsel katı atık üreticilerinden toplanan para, katı atık hizmetlerinin Belediyeye olan maliyetini karşılayamamaktadır. İdareden alınan verilerden 2024 yılında evsel katı atık üreticilerine yaklaşık 51.875,20 TL Çevre Temizlik Vergisi, 81.573,60 TL katı atık ücreti olmak üzere toplam 133.448,80 TL katı atık hizmetleri karşılığı gelir tahakkuk ettirildiği anlaşılmıştır. Ancak Belediyenin 2024 yılında katı atık hizmetleri için katlandığı maliyet ise 1.073.285,44 TL olmuştur. Aradaki 839.936,64 TL fark ise belediyenin diğer gelirlerinden karşılanmıştır.

Kamu İdaresi cevabında, Belediye meclisi toplantısında katı atık yeni fiyat tarifesinin belirleneceği ifade edilerek bulguya iştirak edilmiştir.

Sonuç olarak, mevzuatta belirtilen kirleten öder hükmü gereği, katı atıkların toplanması taşınması ve bertarafına yönelik yapılan katı atık hizmetlerinin tarifesinin tam maliyet esasıyla belirlenmesi ve bu bedelin katı atık üreticilerine yansıtılması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>